

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

84 Sollicitus quòd sis, & monogamus, jubet ista.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

C. III. ¶ Qui non resistit erroribus, consentit. Item Innocentius.

Error a, cui non resistitur, approbatur, & veritas, cum minime defenatur, opprimitur. Negligere quippe cum possis deturbare perverfos, nihil aliud est, quam fovere. Nec caret scrupulo societatis occultæ, qui manifesto facinorosi definit obviare.

C. IV. ¶ Non prodest suo errore non pollui, qui alieno consentit.

Item Pius, epist. 1. ad omnes Christi fideles.

Quid enim prodest illi suo errore non pollui, qui consentium prestat erranti?

C. V. ¶ Qui non occurrit, consentit erranti.

Item Gregorius 1.

Consentire b videtur erranti, qui ad refecanda, qua corrigi debent, non occurrit.

1 ¶ Gregorius. In epistola impressa B. Gregorii non habentur. Verum lib. 7. epist. 117. Syagrio Episcopo Augustinensi post ea verba, qui non resistit, in vestro manuscripto per vetustum, & in Polycarpo, ubi ipsa epistola integra refertur, hac sequuntur. Nam consentire videtur erranti, qui corrigenda, ut refecari debeant, non occurrit. Quia vero, &c.

Sicut autem aliorum vitia palpate non debet, ita nec maiorum laudibus delectari.

C. VI. ¶ Miserrimus Episcopus, qui maiorum laudibus gloriatur.

Unde Anacleus, Papa, epist. 1. Episcopo omnibus.

Nihil e illo esse pastore miserius, qui laudum laudibus gloriatur. Quibus si placere voluerit, atque ab his amari delegerit, erit hinc ovibus magna pernicies. Nullus ergo pastorum, placere lupis, & gregibus ovium potest. Perdit enim laborum & memoriam mensterrenis obligata carceribus. Sicut d. artium in suo quoque opere invenitur mater infantia; ita noverca eruditionis est negligentia.

1 ¶ Laborum. In epistola Anacleti legitur, laboris apud Anselmum, & in uno ex vetustis codicibus Gratiani, laborum, unde potius irrepsisse mendum: quod tamen ob glossam non est sublatum.

2 pars. Quinquam e sacerdotem tam a suis, quam ab alieni criminibus oportet esse immutem, tamen si aliorum sese habuerit, non ideo verba sua predicationis debent contemni. Sicut enim Hieronymus ait, ut licet non per cinerem humidam suam lavat, & non lavatur, ita bona doctrina per malam doctorem animas credentium lavat a sordibus peccatorum.

DISTINCTIO LXXXIV.

1 Sollicitudo quoque & vigilantem oportet esse Episcopum circa confessionem pauperum, relevationem oppressorum, institutionem monasteriorum. Quod si scire neglexerit, a se corrumpendus est.

C. I. ¶ Corripatur Episcopus, qui circa officium suum negligens exiterit.

Unde Gregorius, Anthemio subdiacono Campana, lib. 1. epist. 29.

Per venit ad nos, fratrem & coepiscopum nostrum Paschasium ita desidem, negligentemque in cunctis existere, ut in nullo, quia est Episcopus, agnoscat: adeo ut neque ecclesia ipsius, neque monasteria, sive filii ecclesie, vel oppressi pauperes f, eius erga se dilectionis studium sentiant; nec aliquam supplicantibus sibi g, in quibus justum est, opem defensionis accommodet, &

a Deus dedit par. 2. Eleuterius Papa, ad Gallia provincias, & orientales, in epist. ad Iulianum, & Egypti in epist. ad Felicem. II. b Polyc. lib. 4. tit. 31. c Anselm. lib. 4. cap. 11. d. Ivo par. 3. cap. 237. in fine. d. al. sicut autem. e Baro. lib. 1. cap. 20. ex d. d. Hieron. Ivo par. 1. cap. 318. f. al. vel pauperes. g. h. i. orig.

(quod adhuc dici est gravius) consilia sapientum, & reeta suadentium, nulla patiatur ratione suscipere, ut quod per se nequit attendere, ab altero saltem possit admittere. & infra: a ¶ Quod si ita est, non sine culpa esse cognoscas, qui eum obviare, atque coercere, ut dignum est, distulisti. Quia ergo hoc totum non solum ipsum reprobat, sed etiam ad sacerdotalis officii penitere probatur opprobrium; volumus ut eum coram aliis sacerdotibus, & b quibusdam de filiis suis nobilibus contestari pro hac re debeas, & hortari. Si vero (quod non credimus) post hanc adhortationem nostram solito adhuc more negligens esse tentaverit, ad nos est modis omnibus transmittendus, ut hic potius dicere possit, quid vel qualiter secundum Dei timorem agere conveniat sacerdotem.

C. II. ¶ De eodem.

Idem ad eundem eod. lib. epist. 31.

Nunciatum est nobis, Campania Episcopos ita negligentes existere; ut inmemores honoris sui neque erga ecclesias, neque erga filios suos paternam vigilantiam exhibeant, vel monasteriorum sollicitudinem gerant, seu in oppressorum & pauperum se tuitionem impendant. Ideo hac tibi auctoritate precipimus, ut eis a te convocatis, & nostro illis mandato distincte commoneas; quatenus desides ulterius esse non debeant, sed sacerdotalem se habere zelum, & sollicitudinem operi doceant, atque ita in his, quæ eos iuste fecerunt Deum agere convenit, vigilantes existant, ut nihil nos de eis denuo murmur exasperet. Si quem vero eorum post hoc negligentem esse cognoveris, ad nos eum sine aliqua exculpatione trans mitte: ut quam sit grave, nolle ab his, qui reprehensibilia, & valde vituperanda sunt, corrigi, regulari in se valeat distinctione sentire.

2 pars. Quod autem de monachis castitatis sacerdotibus peratur, hoc etiam de quibuslibet aliis servitibus intelligendum est.

C. III. ¶ Qui sacramenta divina interserviunt, continentiam in omnibus servent.

Unde in Carthaginensi concilio II. d. cap. 2. Aurelius Episcopus dixisse legitur.

Cum e in praterito concilio de continentia & castitate moderamine tractaretur, gradus isti in conscriptione q quadam castitati per consecrationem nexi sunt. Episcopos, inquam, presbyteros, & diaconos ita placuit, ut conceder sacrosanctos antistites, & De sacerdotes, nec non & levitas, vel qui sacramenta vinis interserviunt, continentem esse in omnibus, quod possint simpliciter, quod a Deo postulant, impetrare, ut eodem modo Apostoli docuerunt 1, & ipsa servavit antiquitas, nos quoque custodiamus 2. Ab univertis Episcopis dictum est. Omnibus placet, ut Episcopi, presbyteri, & diaconi, vel q qui sacramenta contrectant, pudicitiam custodes, etiam ab uxoribus abstineant. Ab omnibus dictum est. Placet, ut in omnibus, & ab omnibus pudicitiam custodiatur, qui altario deserviunt.

1 ¶ Docuerunt. In vetustis codicibus sequitur, exemplo, quod est sublatum: quia neque in ipso secundo Carthaginensi, aut impresso, aut manuscripto, neque in unico eodæ concilio, cum quo Græcus canon venit, neque in vetustis Gratiani exemplaribus habetur. Ex ex glossa videtur translata in textum.

2 ¶ Custodiamus. In codice canonum cap. 1. Carthaginensi, sequuntur hæc: Faustinus Episcopus ecclesie Potentinae provincie Piceni, Legatus ecclesie Romanæ, dixit, Placet, ut Episcopi, &c. qua in recentioribus Colonienfibus conciliorum editonibus, scripta sunt, alia

a Paulus plenius apud B. Gregorium, b vel. i. orig. b. videm paulo inferius. c. al. ad. d. In Carthag. canon. 1. b. & 4. e. dist. 31. Episcopus, dist. 31. c. aliter. f. al. consuetudine castitatis per. g. al. &c.

characteribus. Verum in ipsa Colonia, duabus Parisiensibus, & codicibus Vaticanis legitur, quemadmodum apud Gratianum.

C. IV. *De eodem.*
Item ex concilio Carthaginensi s. cap. 3.

Vm a de quorundam clericorum, quamvis erga uxores proprias incontinentia referretur, placuit Episcopos, & presbyteros, & diaconos secundum priora statuta etiam ab uxoribus continere, quod nisi fecerint, ab ecclesiastico removeantur officio: ceteros autem clericos ad hoc non cogi, sed secundum uniuersumque ecclesiam consuetudinem observari debere.

Debere In codicibus impressis huc sequuntur, contra Martinum Papa [si lector viduam duxerit] ut supra legitur. Sed illud, ubi necessitas urget. Quae sunt expuncta, quae in vetustis codicibus, aut non habentur, aut sunt ascripta in margine.

3 pars. Similiter, quod monachus Episcopus esse iubetur, etiam ad reliquos ordines ecclesiasticos derivari oportet.

C. V. *Laica sit tantum communione contentus clericus, viduam, aut secundam duxens uxorem.*

Unde Syricus Papa Hymerio Tarracanen. Episcopo, epist. 1. cap. 11.

Quisquis clericus, aut viduus, aut certe secundam conjugem duxerit, omni ecclesiastica dignitate privilegio mox nudetur, laica sibi tantum communione concessa. Quam ita demum poterit possidere, si nihil potest, propter quod hanc perdat, admittat.

4 pars. Presbyterus, verbum nomen, quoniam a senectute sit scriptum, magis tamen naturam indicat sapientiam, quam canonicam corporis.

C. VI. *Presbyteri seniores dicuntur non tantum aetate, quam sapientia.*

Unde Anacleus ad Episcopum Italiae, epist. 2.

Porro a Moyse praecipitur, ut eligat presbyteros [id est, seniores.] Unde & in proverbis * dicitur. [Gloria senum canities] haec vero canities sapientiam designat, de qua scriptum est. [Canities hominum prudentia est.] Cumque nongentos amplius annos ab Adam usque ad Abraham, vixisse homines legimus, nullus alius prius appellatus est presbyter, id est, senior, nisi Abraham, qui multo paucioribus vixisse annis vincitur. Non ergo propter decrepita senectutem, sed propter sapientiam presbyteri nominantur.

DISTINCTIO LXXXV.

Hospitalitas vero usque adeo Episcopi est necessaria, ut si ab ea inveniatur alium, iure prohibeantur ordinari.

C. I. *Hospitalitatem nesciens non fiat Episcopus.*

Unde Gregorius scribit Ioanni Episcopo, lib. 12. epist. 6.

Archidiaconum & Florentinum ecclesiae Anconitanae, qui ad Episcopatum fuerat electus, scriptura quidem sacre scientiam habere, sed ita etatis senio iam confectum accepimus, ut ad regimini officium non possit assurgere: adicientes etiam ita illum tenacem existere, ut in domo eius amicus ad charitatem nunquam introeat. Rusticus autem diaconus eiusdem ecclesiae, qui similiter electus fuerat, vigilans quidem homo dicitur, sed, quantum asseritur, psalmos ignorat. Florentinum vero diaconum Ecclesiae Ravennatis, qui ab omnibus electus dicitur, sollicitum esse novimus, sed

a. In eod. cap. 25. In Africa, cap. 37. distinctio 32. c. placuit.
b. al. propria. c. Anselm. lib. 8. c. 7. Ivo p. 6. c. 31. d. Anselm. lib. 7. cap. 6. Boet. lib. 2. c. 5. Ivo p. 6. c. 31. * Proverb. 20. c. al. hic.
f. Iuan. Diacon. lib. 3. cap. 11. g. al. Florentinum, al. Florentinum archidiaconum.

qualis sit interius, omnino non scimus. Ideoque fraternitas tua una cum fratre & Coepiscopo nostro Armento supra scriptae ecclesiae Anconitanae visitatore illuc festinet accedere, & diligenter de moribus a singulorum requirere, si de nullo sibi sunt eximine cogit, quod eos ad hoc officium vetet accedere. Pariter etiam requirendum est, si hoc, quod de praefato archidiacono dictum est, quia nunquam amicus domum eius ingressus est, si ita se veritas habeat, & utrum ex necessitate, an ex tenacitate talis sit; aut si ita senex est, ut ad regendum non possit assurgere, vel si tactis sacrosanctis Evangeliiis (sicut nobis nunciatum est) iusjurandum praebuerit, nunquam se ad Episcopatum accedere. Sed & de Rustico diacono, quantos psalmos minus teneat, perscrutandum est. Florentio autem diacono Ravennati, si nullum, sicut dicimus, crimen est, quod obstat, apud Episcopum eius agi necesse est, ut ei debeat cessionem concedere: non tamen ex nostro mandato, vel dicto, ne contra suam voluntatem eum cedere videatur.

DISTINCTIO LXXXVI.

Diligentem autem Episcopum oportet esse, ne inferiorum culpa in eum resudantur, qui dovendi officium accipiunt, quod exequi nescit, vel negligit.

C. I. *Negligentia rectorum imputatur culpa inferiorum.*

Unde Leo Episcopus scribit Aquilegensi Episcopo, epist. 7. c. 8. §. 1. c. 8.

Inferiorum a culpa ordinum, ad nullos magis referenda sunt, quam ad desides, negligentesque rectores: qui multam saepe nutriunt pestilentiam, dum austeriorem i dissimulant adhibere medicinam.

Austeriorem Sic legitur in epistola 14. Verum in epistola tertius eiusdem Leonis legitur, necessariam. Reliqua utrobique eadem sunt.

C. II. *Homines sunt diligendi, peccata odio habenda.*

Item Leo Episcopus Rustico Narbonensi Episcopo, epist. 90. §. 2. in princip.

Odio habeantur peccata non homines: corripiantur tumidi; tolerantur infirmi: & quod in peccatis severius castigari necesse est, non facientis pieclatur animo, sed medentis.

C. III. *Qui negligit emendare quod valet, facientis culpam habet.*

Item Ioannes VIII.

Facientis a culpam proculdubio habet, qui quod potest corrigere, negligit emendare. Scriptum est, quippe est [Non solum qui faciunt, sed etiam qui consentiunt facientibus] participes iudicantur. Et e libat Domino prospera, qui ab afflictis pellit adversa. Et negligere, cum possis deturbare perverios, nihil aliud est, quam fovere. Nec caret serupulo confessionis occultae, qui manifestis facinorosi desinit obviare. Et probat odisse vitia, qui condemnat errantes. Nec reliquit sibi locum deviandi, qui non pepercit excedenti. Et primus innocentiae gradus est vidisse nefanda. Et latum pandit delinquentibus aditum, qui jungit cum pravitate consensum. Et nihil prodest alicui non puniri proprio, qui puniendus est alieno peccato.

Caput hoc ex variis sententiis hinc inde collectis confectum est: quarum prima usque ad v. emendare, sumpta est ex epistola beati Gregorii 11. 4. lib. 7. indistincta. Theodorici & Theoberto Regibus Francorum.

a. al. de vita & moribus. b. al. renatitate. c. al. concedere. in recentioribus editionibus. d. Anselm. lib. 6. cap. 115. e. Gregor. lib. 7. reg. epist. 11. 2. indistincta. f. Rom. 3. g. Pelagius 2. epist. 3. Eleutherius sup. dist. 23. c. error. 2. q. 7. negligere. §. 2. q. 3. c. qui potest. Ivo p. 6. cap. 115.

